

Finansdepartementet

alice.hallman@regeringskansliet.se

2026 - 01 - 23

Vår referens/dnr:

2025–242

Er referens/dnr

Fi 2025/01857

Remissyttrande

Produktivitetskommissionens betänkanden SOU 2024:29 (Goda möjligheter till ökat välbefinnande) och SOU 2025:96 (Fler möjligheter till ökat välbefinnande)

Övergripande synpunkter

Svenskt Näringsliv välkomnar Produktivitetskommissionens betänkande.

Produktivitetsutveckling är den långsiktigt avgörande faktorn bakom den moderna ekonomins välbefinnandesutveckling. Det är genom högre produktivitet som samhällen historiskt har kunnat kombinera stigande reallöner, kortare arbetstid, bättre arbetsmiljö, teknologiska framsteg och en utbyggd välfärd. Ökad produktivitet möjliggör mer och bättre produktion med en given resursinsats och utgör därmed grunden för både den enskildes möjligheter att leva det liv den önskar och en övergripande god ekonomisk och social utveckling. Det var produktivitetsutvecklingen som gjorde att Sverige kunde gå från djupaste fattigdom till att bli ett av världens rikaste länder. Utan produktivitetsökningar stagnerar samhället och ekonomisk politik reduceras i praktiken till omfördelning av befintliga resurser.

Vår egen svenska historia och den ekonomiska forskningen är entydig. En fri och öppen marknadsekonomi får ekonomin att växa och välbefinnandet att öka. Motsatsen inträffar om skatterna blir för höga, reglerna för krångliga, infrastrukturen sviktar och det lönar sig för dåligt att studera, arbeta, driva företag och investera. Då sjunker produktiviteten, färre arbetar och de som gör det måste jobba mer för att upprätthålla den ekonomiska standarden.

Med en genomsnittlig tillväxt på 2,5 procent skulle Sveriges totala inkomster (BNP) bli nästan 500 miljarder kronor högre år 2035 jämfört med om vi håller den tillväxttakt på 1,8 procent som ligger i Konjunkturinstitutets prognoser. 500 miljarder är mer än tre gånger dagens

försvarsbudget. För varje svensk motsvarar det 50 000 kronor per år, vilket säger något om det ökade välstånd som ökad tillväxt möjliggör. Tillväxt genom ökad produktivitet överskuggar därför alla andra ekonomisk-politiska frågor.

Mot denna bakgrund har Svenskt Näringsliv bedrivit ett samlat arbete kring att stärka de långsiktiga tillväxtförutsättningarna i Sverige, bland annat genom publicering av vår Tillväxtagenda (se rapporten Tillväxtagenda 2035 – För ett växande Sverige, publicerad i juni 2025). Syftet med detta arbete är att identifiera reformer som stärker företagens möjligheter att investera, växa och konkurrera internationellt, och därigenom lägga grunden för en varaktig produktivitets- och välståndsutveckling. Tillväxtagendan utgår från ett brett perspektiv på produktivitet som omfattar kompetensförsörjning, infrastruktur i bred bemärkelse, villkor för arbete och investeringar och effektiva regelverk.

Frågan om produktivitetsutveckling är särskilt angelägen i dagens läge. Sveriges demografiska utveckling innebär på sikt ett ökat försörjningstryck: andelen äldre i befolkningen väntas öka samtidigt som andelen i arbetsför ålder minskar. I praktiken innebär det att färre ska försörja fler, att färre arbetade timmar ska bära en växande efterfrågan på välfärdstjänster och skattefinansierade åtaganden.

Sverige verkar dessutom i en omvärld präglad av geopolitiska spänningar, fragmentering av det globala handelssystemet, grön omställning och ökad osäkerhet kring leveranskedjor och investeringar. Samtidigt har vi mycket stora investeringsbehov, inte minst kopplade till energisystemet, försvaret och transportinfrastrukturen. Därtill sker Sveriges ekonomiska utveckling i ett europeiskt sammanhang där flera centrala handelspartners haft en svag produktivitets- och teknikutveckling under en längre tid, vilket påverkar både tillväxtpotential och konkurrenskraft inom EU som helhet.

Svenskt Näringsliv välkomnar därför att Produktivitetskommissionen har haft ett brett mandat och analyserat ett stort antal områden med relevans för produktivitetsutvecklingen i både näringslivet och den offentliga sektorn.

Områden av särskild vikt

Produktivitetskommissionen har lagt fram 301 förslag och bedömningar. Svenskt Näringsliv har gått igenom och besvarar samtliga förslag men anser att antalet förslag är för stort. Flera av förslagen är mycket små och detaljerade, medan andra är övergripande bedömningar och vaga. Mängden förslag skapar också problem vid genomförandet. Eftersom samtliga förslag sannolikt inte praktiskt sett kan genomföras, behövs en tydlig prioritering av vad som är viktigast. Någon sådan prioritering har dock inte utredningen presenterat. Till detta kommer

att några förslag inte har någon tydlig effekt på produktiviteten i ekonomin, och vissa förslag sannolikt har en negativ effekt.

Svenskt Näringsliv vill mot denna bakgrund framhålla de fyra områden som vi anser är viktigast för att öka produktiviteten i den svenska ekonomin, med fokus på näringslivet. Dessa är hämtade från Tillväxtagenda 2035 och beskrivs mycket kortfattat nedan.¹

Svenskt Näringsliv anser att reformer för ökad tillväxt särskilt behövs inom följande fyra områden:

- **Förbättrad kompetensförsörjning:** Sverige behöver en utbildnings- och kunskapspolitik som i varje steg – från förskola till spetsforskning – förmedlar de kunskaper och färdigheter som krävs för att individen ska ha goda livschanser och för att näringslivet ska kunna rekrytera till välbetalda och utvecklande arbeten.
- **Upprustning av infrastrukturen:** Vi behöver prioritera de infrastrukturinvesteringar som ger bästa avkastning för samhället och som gör näringslivet mer konkurrenskraftigt. Vi behöver också en energipolitik som möjliggör investeringar i fossilfri kraft, inklusive ett långsiktigt svenskt kärnkraftsprogram.
- **Ökade drivkrafter för jobb och investeringar:** Vi behöver en skattepolitik som stimulerar arbete, företagande och investeringar. Skattesystemet bör utformas på ett sätt som främjar entreprenörskap samt är internationellt konkurrenskraftigt, både vad gäller den samlade skattenivån och systemets utformning.
- **Regelverk för ett växande näringsliv:** Det finns ett behov av ett sammanhållet avregleringsarbete som minskar den administrativa bördan i företagens dagliga verksamhet och som bidrar till att påskynda samt effektivisera tillståndsprocesserna. Regelverk och handlägningsrutiner bör utformas på ett sådant sätt att de inte i onödan hindrar innovation, investeringar och företagsutveckling.

¹ För att ta del av våra konkreta förslag läs rapporten här: [Tillväxtagenda 2035](#).

Remissvarets struktur

Mot bakgrund av den stora mängden förslag i betänkandena är remissvaret strukturerat så att Svenskt Näringsliv lämnar korta, fokuserade svar på de förslag och de bedömningar där vi har en tydlig uppfattning. Ett tillstyrkande ska inte nödvändigtvis tolkas som att samtliga delar av förslaget, analysen eller utformningen delas fullt ut. Vid behov har vi kompletterat svaren med en kort kommentar som fördjupar och förklarar vår ståndpunkt. Svenskt Näringsliv ser fram emot att diskutera flera av förslagen mer utförligt i andra sammanhang.

I detta ärende har Vice vd Karin Johansson beslutat. Ansvarig handläggare har varit Violeta Juks och Johan Lidefelt.

Karin Johansson

Vice vd Svenskt Näringsliv

SOU 2024:29 Delbetänkande av Produktivitetskommissionen Goda möjligheter till ökat välbefinnande

Produktivitetskommissionens förslag och bedömningar i sammanfattning

Kap. 4 Det finanspolitiska ramverket

4.4.1 Stärk riksdagens budgetarbete

1 Förslag: Ett riksdagsutskott bör endast få föreslå ändringar i statens budget om särskilda skäl föreligger. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

2 Bedömning: Reservationsförbudet bör stärkas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

Kap. 5 Regelförenkling

5.6.1 Regelgivningsprocessen behöver bli bättre

3 Bedömning: Regelgivningsprocessen behöver utvecklas och skärpas för att säkerställa proportionerliga och anpassade regelverk. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

5.6.2 Förstärkt kompetens, stöd och granskning

4 Förslag: Ekonomistyrningsverket (ESV) ska samordna statens arbete med regelförenkling, konsekvensutredningar och utvärderingar av regelverk. I detta ingår kompetensuppbyggnad, stöd, dialog med intressenter samt granskningsuppgifter. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

5.6.3 Högre krav på konsekvensutredning

5 Förslag: Kraven på myndigheters konsekvensutredningar skärps i en rad bemärkelser. Bland annat genom ökat fokus på reglernas samlade samhällsekonomiska effekter. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

6 Förslag: ESV ges återremitteringsrätt på konsekvensutredningar som görs av förvaltningsmyndigheter. Föreskrifter får inte beslutas förrän ESV har godkänt konsekvensutredningen. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen att konsekvensutredningar ska kunna återremitteras men avstyrker att ESV ska ges mandatet. Svenskt Näringsliv anser att Regelrådet, som idag granskar konsekvensutredningar, bör få ett mandat att begära kompletteringar.*

7 Förslag: En konsekvensutredning ska även göras när myndigheter hemställer till regeringen om nya eller förändrade regler. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Det riskerar att leda till att myndigheter, på grund av resursbrist, väljer att inte lämna hemställan.*

5.6.4 Inhämta synpunkter från näringsliv och andra

8 Bedömning: Staten bör regelbundet inhämta synpunkter från berörda aktörer i syfte att identifiera regelförenklingsmöjligheter. **Svenskt Näringsliv delar bedömningen.**

9 Förslag: ESV ska inhämta synpunkter via verksamt.se. Informationen ska redovisas till regeringen och ansvarig myndighet. **Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget.**

10 Förslag: Genomför särskilda regelförenklingskampanjer där både utförande tjänstemän och aktörer som träffas av reglerna kan lämna synpunkter. **Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget.**

5.6.5 Alla regelverk ska följas upp eller utvärderas

11 Förslag: Konsekvensutredningar som föregått beslut om nya föreskrifter ska uppdateras inom tre år. ESV ska följa upp detta och rapportera till regeringen. **Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.**

12 Förslag: Lagar och förordningar med betydelse för företag, individer eller offentlig sektor ska utvärderas inom fem år. Regeringen ska återskoppla resultat och vidtagna åtgärder till riksdagen. **Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.**

13 Förslag: Utvärderingarna ska bland annat innehålla en bedömning av reglernas måluppfyllelse, en samhällsekonomisk analys och förslag på förenklningar. **Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.**

14 Bedömning: Även befintliga regelverk bör utvärderas. Regeringen ska årligen redovisa detta arbete till riksdagen. **Svenskt Näringsliv delar bedömningen.**

5.6.6 Årlig rapportering till riksdagen

15 Förslag: Regeringen ska i en särskild skrivelse till riksdagen årligen redovisa hur den har agerat för att minska regelbördan för företag och andra. **Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.**

5.6.7 Genomförande av förslag för en förbättrad regelgivningsprocess

16 Förslag: Föreslagna bestämmelser stadgas i ny förordning. Bestämmelser för att genomföra förslagen som rör regeringens agerande bör stadgas i lag. **Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget.**

5.6.8 Tydliggör myndigheternas arbete för produktivitet och tillväxt

17 Bedömning: Det bör tydliggöras att myndigheter ska beakta företagens särskilda förutsättningar i sitt arbete i förhållande till företagen. Myndigheter bör även ta hänsyn till påverkan på andra enskilda och offentlig sektor. **Svenskt Näringsliv delar bedömningen.**

18 Bedömning: Regeringen bör aktivt integrera detta perspektiv i sin styrning av respektive myndighet och ge myndigheterna förutsättningar att fullgöra uppgiften. **Svenskt Näringsliv delar bedömningen.**

19 Förslag: Detta anges i instruktionerna för relevanta myndigheter. ESV ges i uppdrag att rikta kunskapshöjande insatser till myndigheterna för ändamålet. **Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.**

5.6.9 Det krävs bättre underlag i arbetet med EU-regler

20 Bedömning: Regeringen bör fortsätta att driva på för regelförenkling i EU-samarbetet samt följa upp pågående och nya initiativ med att förenkla EU-regelverket. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

21 Bedömning: EU-regleringars konsekvenser för företag verksamma i Sverige behöver belysas bättre i syfte att ge fullgoda underlag till regering och riksdag inför fastställande av svenska positioner i EU förhandlingar. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

22 Bedömning: Sverige bör vid implementeringen av EU-regelverk i möjligaste mån beakta effekter på företagens kostnader, produktivitet, konkurrenskraft och förutsättningar i övrigt liksom effekter för individer och offentlig sektor. I detta ingår bl.a. att inte överimplementera EU regler. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

5.6.10 Åtgärder för att underlätta företagens uppgiftslämnande

23 Bedömning: Regeringen bör genomföra de ännu inte genomförda förslagen i utredningen Uppgiftslämnarservice för företagen. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

24 Bedömning: Regeringen bör skärpa upp tillämpningen av Förordning (2018:1264) om digitalt inhämtande av uppgifter från företag, intensifiera arbetet för att en uppgift endast ska behöva lämnas en gång till myndighetssfären, förbättra möjligheterna till uppgifts- och datadelning mellan myndigheter samt vidta andra nödvändiga åtgärder för att förverkliga målsättningen om ”en väg in” för företag i myndighetskontakter. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

5.6.11 Fler åtgärder för enklare regler och förbättrad regeltillämpning

25 Bedömning: Regeringen bör förbättra stödet till kommittéväsendet vad gäller samhällsekonomiska analyser, utöka och intensifiera sitt arbete med att korta myndigheternas handläggningstider samt utreda om det är nödvändigt att i kommunallagen förtydliga kommunala myndigheters serviceskyldighet. Därtill bör regeringen utreda hur kommuner och regioner kan bygga upp strukturer likt de som föreslås i detta kapitel. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

Kap. 6 Tillståndprocesser

6.3.1 Övergripande och processuella frågor

26 Bedömning: Staten bör i högre grad samordna sitt arbete i tillståndsärenden. På sikt bör det införas en tillstånds- och tillsynsmyndighet. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

27 Bedömning: Gör ändringstillstånd, i stället för en fullständig tillståndsprövning, till huvudregel vid ändring av befintliga verksamheter. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

28 Bedömning: Fler verksamhetsändringar och krav bör kunna hanteras genom en anmälan eller i tillsynsverksamheten snarare än genom prövning. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

29 Bedömning: Prövningsmyndigheter bör upprätta en tidsplan för målet eller ärendet. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

30 Bedömning: I tillståndsärenden där kommuner har rätt att påverka processen bör kommunerna vara skyldiga att lämna tidiga och bindande besked. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

6.3.2 Den fysiska planeringen och riksintressen

31 Förslag: Regeringen bör tillsätta en utredning om en ny planlagstiftning. En ventil bör införas i miljöbalken, som möjliggör att angelägna allmänna intressen vägs mot varandra bl.a. utifrån en samlad samhällsekonomisk bedömning. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

6.3.3 Särskilt om kraftledningar

32 Förslag: Regeringen bör ta vidare redan inkomna förslag för hur elnätet snabbare ska kunna byggas ut. [Svenskt Näringsliv har tidigare tillstyrkt förslag som regeringen gått fram med.](#)

6.3.4 Tillstånd för vattenbruk

33 Förslag: Regeringen bör remittera förslagen från Fiske- och vattenbruksutredningen och ta dem vidare. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

6.3.5 Övriga förändringar

34 Bedömning: För att underlätta produktivitetsfrämjande investeringar bör Sverige se över implementeringen av relevanta EU-direktiv. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

Kap. 7 Bostäder och byggande

7.4.1 Målsättningen för bostadsmarknaden behöver tydliggöras och regelverken reformeras

35 Bedömning: Det krävs ett samlat omtag för att förbättra bostadsmarknadens funktion. Regeringen bör kommunicera en tydlig målsättning om att reformera bostadspolitikens regelverk med fokus på bättre marknadsförutsättningar. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

36 Förslag: Regeringen bör lägga fram en mål- och inriktningsproposition för bostadsmarknaden där målsättningen fastslås samtidigt som den bör innehålla konkreta inriktningar för ett kommande reformarbete. Regelverket som krävs för att realisera propositionens inriktningar bör tas fram. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

7.4.2 Inriktningar för ett mer samhällsekonomiskt effektivt och enklare bostadsbyggande

37 Bedömning: Staten bör inte ska ställa mer krav på bostadsbyggnation än vad som är nödvändigt och samhällsekonomiskt motiverat. Inriktningarna i mål- och inriktningspropositionen bör fokusera på ett mer samhällsekonomiskt effektivt och enklare bostadsbyggande. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

38 Bedömning: Regelverken reformeras för att möjliggöra ett mer samhällsekonomiskt, enklare och industriellt byggande. Bland annat genom en omprövning av dagens plan- och bygglag och en

genomgripande reformering som särskilt beaktar reglernas kostnadsdrivande effekter. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

39 Bedömning: Tillgången till byggbar mark bör förbättras. Bland annat genom att reformeringen av regelverket sker med uttalat syfte att ge de samlade samhällsekonomiska aspekter större tyngd och på så sätt öka tillgången till byggbar mark. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

40 Bedömning: Ett system utformas som säkerställer att statliga byggregler gäller i hela landet. Exempelvis krävs ytterligare åtgärder, så som tillsyn och sanktioner, för att stoppa förekomsten av förbjudna särkrav. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

41 Bedömning: Äganderätten stärks och utbudet ökas genom att viss byggnation blir bygglovsfri. Bland annat genom att, med vissa begränsningar, tillåta uppförande av bygglovsfria typsmåhus på tomter avsedda för bostadsändamål samt att mark som fastighetsbildats med syftet bostadsändamål som regel bör få bebyggas även utan en detaljplan. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

42 Bedömning: Arbetet inom offentlig sektor avseende bostäder och byggande utvecklas för att bli mer ändamålsenligt och effektivt. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

7.4.3 Det kommunala planmonopolet bör utredas

43 Bedömning: Det bör utvärderas hur det kommunala planmonopolet påverkar bostadsmarknadens funktion och byggsektorns produktivitetsutveckling. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

44 Bedömning: För att öka tillgången på byggbar mark bör det prövas att helt eller delvis flytta beslutsfattandet om markanvändningen från kommunal nivå till regional och/eller statlig nivå. Alternativt att staten ges möjlighet att kräva att kommunen detaljplanlägger och avsätter mark för bostadsbyggnation. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

45 Bedömning: Det bör övervägas att ge fastighetsägare rätt att initiera detaljplanläggning eller ansöka om bygglov direkt hos en myndighet. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

46 Bedömning: Kommunernas ansvar för bostadsförsörjning kan förstärkas genom att ställa krav på att kommuner tillhandahåller en del av sin mark för nybyggnation. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

7.4.4 Länsstyrelsernas roll inom regional utveckling bör stärkas

47 Bedömning: Flytten av det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen till regionerna bör utvärderas. Statens roll kan behöva stärkas. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

7.4.5 Effektivare överprövning av detaljplaner och bygglov

48 Bedömning: Överklagande av beslut om detaljplaner och bygglov bör avgiftsbeläggas. Bygglov som beviljats enligt gällande detaljplan bör inte kunna överklagas under planens genomförandetid om bygglovet är i enlighet med detaljplanen. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

7.4.6 Begränsa kommunernas möjlighet att ha åsikter om gestaltning

49 Bedömning: Begränsa möjligheten för kommunen att ha åsikter om detaljerad gestaltning och utseende i vanliga bostadsbyggnadsprojekt. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

7.4.7 Inför strikta tidsgränser för olika delar av planeringsprocessen

50 Bedömning: Det bör införas strikta tidsgränser för hur lång tid olika delar av planeringsprocessen får ta. Det bör övervägas huruvida skadestånd till den drabbade aktören ska kunna utgå. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen. Problembeskrivningen är korrekt, men eventuella åtgärder bör utredas vidare.*

7.4.8 Begränsa möjligheten att kräva ytterligare underlag

51 Bedömning: Det bör tidigt i planeringsprocessen stå klart vilka underlag som kommunen, länsstyrelsen och berörda myndigheter kräver. Kraven ska, i så stor utsträckning som möjligt, vara enhetliga i hela landet. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

7.4.9 Statliga myndigheter bör återrapporera ledtider och förseningar som sker inom ramen för kommunernas plan- och lovprocesser

52 Förslag: Statliga myndigheter behöver bidra till att förkorta ledtiderna inom kommunernas plan- och lovprocess. Regeringen bör införa återrapporeringskrav om detta i regleringsbrev. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

7.4.10 Produktiviteten i byggsektorn bör löpande följas upp och ett aktivt åtgärdsarbete etableras

53 Bedömning: Staten bör aktivt och löpande följa upp och analysera produktivitetens utvecklingen och utifrån analysen vidta lämpliga åtgärder. Boverket bör ha en central roll. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

7.4.11 Främja standardiserat och modulärt byggande

54 Förslag: Boverket bör, i samarbete med Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten, utvärdera möjligheterna för typgodkännande av flerbostadshus. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

55 Förslag: Inför en möjlighet till planavvikelse för seriebyggda flerbostadshus i enlighet med SOU 2020:75. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

56 Förslag: Utred om även produktion av samhällsfastigheter bör inkluderas i möjligheten till planaavvikelse. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

7.4.12 Ett hållbart strandskydd

57 Bedömning: Ett hållbart och flexibelt strandskydd bör införas som värnar rätten till fri passage, skyddar känslig strandmiljö, förstärker tillgången till ekonomiskt attraktiv byggbar mark samt värnar äganderätten. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen men föredrar inriktningen i pågående utredning om ett reformerat strandskydd (KN 2025: 01).*

7.4.13 Fri hyressättning vid nyproduktion

58 Förslag: Fri hyressättning vid nyproduktion bör införas. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget, men anser att det är otillräckligt. På sikt bör frihyressättning införas för alla hyresrätter.*

Kap. 8 Transportinfrastruktur

8.7.1 Stärk samhällsekonomisk effektivitet och kostnadskontroll i planprocessen

59 Bedömning: Den samhällsekonomiska effektiviteten bör stärkas i planprocessen. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

60 Förslag: Integrera Trafikverkets investeringsplan med beslutet om att fastställa nationell plan och med det ekonomiska planeringssystemet för transportinfrastruktur så att dessa överensstämmer i innehåll och objektindelning. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

61 Förslag: Inför ett krav på motivering i de fall samhällsekonomiskt olönsamma projekt föreslås ingå i nationell plan/investeringsplan. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

62 Förslag: Åtgärder som inte innebär nyinvestering men som kan förbättra den samhällsekonomiska effektiviteten bör hanteras i nationell plan/investeringsplan för att tydliggöra alternativ till nyinvestering. Trafikverket bör föreslå sådana åtgärder där så är lämpligt. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.7.2 Förändra kalkylräntan för infrastrukturinvesteringar

63 Förslag: Ansvar för att sätta kalkylräntan för statens investeringar i infrastruktur bör flyttas från Trafikverket till Riksgäldskontoret och baseras på statens upplåningskostnad samt en riskkomponent. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

8.7.3 Prioritera underhåll av väg och järnväg

64 Bedömning: Det är nödvändigt att stärka fokus på underhåll i kommande nationella planer för att förbättra driftssäkerheten och säkra kapaciteten i transportsystemet. Det bör ske en omorientering för att finansiera reinvestering och underhåll av väg och järnväg. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

65 Förslag: Ta hänsyn till samhällsekonomiska konsekvenser vid underhåll i högre grad än i dag. Effektivisera användandet av servicefönster, använd totalavstängningar där detta är mest effektivt och analysera om dygnet-runt-arbete kan vara effektivt. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

66 Förslag: Överväg att förändra redovisningen av tillgångar inom transportsektorn så att dessa speglar anläggningarnas verkliga tillstånd. Värderingen bör även viktas samhällsekonomiskt så att viktiga transportlänkar ges större tyngd än lågtrafikerade. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.7.4 Utred organiseringen av transportsektorn

67 Förslag: Tillsätt en utredning i syfte att se över Trafikverkets och transportsektorns organisation, utvärdera sammanslagningen och överväga införandet av institutionell konkurrens. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget och välkomnar utredningens förslag som presenterades den 15e december.*

8.7.5 Se över mål- och anslagsstrukturen för Trafikverket

68 Bedömning: Regeringskansliet behöver sätta upp tydligare mål för Trafikverkets verksamhet och följa upp att myndigheten levererar mot dessa. Ansvarsutkrävandet behöver stärkas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

69 Förslag: Mål- och anslagsstrukturen för Trafikverket bör ses över. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

8.7.6 Bygg en struktur för att följa upp verksamheten på projektnivå

70 Förslag: VTI, Trafikanalys och Trafikverket ska gemensamt ta fram en struktur för vilken data som ska samlas in och göras tillgänglig för att möjliggöra uppföljning och utvärdering av upphandlingar inom transportområdet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.7.7 Kontrollen på anläggningen måste stärkas

71 Förslag: Trafikverket bör bygga upp ett digitalt underhållssystem för väg och järnväg som ger en realtidsbild av ex, dess tillstånd, kostnad för underhållsåtgärder och när dessa behöver ske. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.7.8 Fortsätt utveckla arbete med upphandlingar

72 Bedömning: Upphandlingarna inom infrastrukturuområdet måste göras med större fokus på produktivitet. Arbetet med entreprenader, former för upphandling, krav i upphandlingar och inhämtande av synpunkter bör stärkas. En ökad andel av upphandlingar bör ske i kvalitetskonkurrens snarare än priskonkurrens. Upphandlingskompetensen behöver stärkas. *Svenskt Näringsliv delar delvis bedömningen, då kvalitetskonkurrens i upphandlingar kräver transparens och tillförlitlighet i utvärderingar.*

Kap. 9 Utbildning

9.3.1 Rättvisa betyg och antagningsregler främjar kunskap

73 Förslag: Betygsättningen i grund- och gymnasieskolan bör normeras på gruppnivå och kopplas till resultatet i centralt rättade prov. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

74 Förslag: Ett gemensamt skolval bör införas. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

75 Bedömning: Det måste bli enklare för elever som i dag är obehöriga att studera på nationella gymnasiala yrkesprogram, t.ex. genom lägre behörighetskrav eller avskaffad skarp godkändgräns. *Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen. Elever som inte är behöriga till ett nationellt program bör gå ett förbättrat introduktionsprogram enligt Svenskt Näringslivs förslag från remissvaret till utredningen Fler vägar till arbetslivet.*

76 Förslag: Universitet och högskolor bör få ställa krav på en viss betygsnivå i ett ämne för att en sökande ska anses ha särskild behörighet. En försöksverksamhet bör genomföras där ett visst resultat

på högskoleprovet krävs för att en sökande ska anses vara behörig. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

9.3.2 Finansieringen bör spegla utbildningsanordnarens ansvar och premiera högkvalitativ utbildning

77 Förslag: Skolpengen bör bl.a. kunna avspegla det skilda ansvar som åligger kommunala respektive fristående skolor. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget.](#) Kommunernas merkostnader för utbudsansvaret varierar. En del kommuner har inga sådana kostnader alls, andra har det ett år men inte nästa år. Att kommuner utan merkostnader för utbudssansvar ges laglig rätt att minska resurserna till friskoleelever är orimligt. Enligt rättspraxis behöver exempelvis inte kostnader för outnyttjade klassrum räknas in i dag när skolpengen till elever i friskolor beräknas. Kommunerna får alltså redan nu dra av vissa ansvarskostnader. Självklart ska skolor som tar ett större ansvar kompenseras för det, men compensationen ska bygga på verkliga kostnader och gälla alla huvudmän.

78 Bedömning: Regeringen bör ta vidare icke implementerade förslag från Dimensioneringsutredningen. Reglerna kring skoletableringar bör reformeras. [Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen.](#) Ingenting tyder på att staten skulle klara av att i detalj dimensionera gymnasial utbildning på det sätt som produktivitetskommissionen föreslår. Det är snarare minskat statligt inflytande och ökat branschinflytande som skulle behövas.

79 Förslag: Det bör införas en arbetsmarknadskomponent i den högre utbildningens resurstilldelningssystem och dimensionering. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

80 Förslag: Ersättningen i resurstilldelningssystemet inom den högre utbildningen bör viktas om, från helårsprestationer till antal helårsstudenter. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

81 Förslag: Resurserna per student inom den högre utbildningen bör öka. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

82 Förslag: Försöksverksamheter i syfte att nå snabb genomströmning samt snabb och tidig utbildning bör genomföras. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

9.3.3 En effektiv insyn och tillsyn krävs

83 Förslag: Offentlighetsprincipen bör gälla alla huvudmän på skolområdet. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget.](#) De ökade kostnader och olägenheter som ett införande av offentlighetsprincipen skulle medföra överstiger vida eventuella positiva aspekter. Ett införande av offentlighetsprincipen i privat verksamhet rimmar illa med det egentliga och bärande syftet med principen, nämligen att kunna granska den makt som utövas av offentliga organ. (se remissvar: Remiss av betänkandet Offentlighetsprincipen eller insynslag – Allmänhetens insyn i enskilda aktörer inom skolväsendet (SOU 2024:28) och den kompletterande promemorian Offentlighetsprincipen med lättnadsregler för mindre enskilda huvudmän i skolväsendet).

84 Bedömning: Regeringen bör överväga ifall det ska krävas en ny ansökan om godkännande som huvudman då en huvudman byter ägare, ändrar eller flyttar sin redan godkända verksamhet. [Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen.](#) Reglerna för ägar- och ledningsprövning är idag omfattande.

85 Bedömning: Ett fungerande regelverk gällande verksamhetsavveckling inom skolan bör utvecklas för att säkerställa elevers rätt till utbildning. [Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen.](#) Systemet vi har idag förefaller fungera.

9.3.4 Tidiga insatser och utvidgad rätt till utbildning m.m.

86 Bedömning: Elever som riskerar att hamna efter i skolan bör få tidiga insatser. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

87 Förslag: Det bör genomföras en försöksverksamhet där undervisningstiden i grundskolan utökas genom att terminerna förlängs och sommarlovet förkortas. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

88 Förslag: Alla barn bör erbjudas ett visst antal timmar per år i fritidshem t.o.m. vårterminen året barnet fyller 10 år. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Svenskt Näringsliv bedömer att det blir dyrt och ineffektivt.*

89 Förslag: Undantaget från krav på lärarlegitimation för lärare med en utländsk lärarutbildning som undervisar på ett främmande språk bör avskaffas. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Det behövs fler yrkesskickliga lärare i svenska klassrum. Personer med en utländsk utbildning kan bidra till att fler elever får en bra lärare och att resultaten i skolan ökar. Svenskt Näringsliv anser att undantaget bör utökas och även gälla för undervisning i språk.*

Kap. 11 Policyutveckling och försöksverksamhet

11.2.1 Utveckla metodstöd och vägledningar för försök i offentlig sektor

90 Förslag: Metodstöd och vägledningar för offentlig sektors medverkan i försöksverksamheter bör tas fram, spridas och användas. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.2.2 Utveckla arbetet med regulatoriska sandlådor

91 Förslag: Ett antal myndigheter bör ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för regulatoriska sandlådor. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.2.3 Gå vidare med förslag om frikommunförsök

92 Bedömning: Statliga regelförändringar bör i högre grad testas på kommunal nivå. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.3.1 Utveckla stödfunktionen i kommittéväsendet

93 Förslag: Utveckla den centrala stödfunktionen inom kommittéväsendet med ytterligare kapacitet inom samhällsekonomisk analys, juridik och administration. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.3.2 Utöka delningsundantaget mellan utredningar och kommittéer

94 Förslag: Utöka delningsundantaget för utredningar och kommittéer så att även svar med synpunkter på utkast omfattas. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.4.1 Skapa en samordningsfunktion i Statsrådsberedningen för prioriterade sektorsövergripande frågor

95 Förslag: Skapa en samordningsfunktion i Statsrådsberedningen (SB) för att driva prioriterade departementsövergripande frågor. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.4.2 Skapa en kommitté för att lösa centrala myndighetsövergripande utmaningar

96 Förslag: Tillsätt en kommitté med uppdrag att driva ett antal centrala samordningsutmaningar mellan myndigheter. Kommittén ska samla myndigheter kring gemensamma problemställningar, identifiera centrala hinder och föreslå gemensamma lösningar. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

11.5.1 Uppdra åt en myndighet att genomföra utgiftsöversyner

97 Förslag: Ge Ekonomistyrningsverket eller Statskontoret i uppgift att genomföra översyner av utgifter genom en omprövning av det offentliga åtagandet, den offentliga förvaltningens organisation eller av nivån på resurssättningen för att hantera olika uppgifter. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

Kap.12 Kommunsektorn m.m.

12.3.1 Stärk uppföljning och lärande i kommuner och regioner

98 Förslag: Det bör inrättas ett kommunal- och regionalekonomiskt råd i syfte att bidra till ett ökat lärande och stärkt effektivitet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget men anser att den föreslagna effektivitetsrevisionen inte ska vara på frivillig basis. Kommunerna bör ha en skyldighet att medverka till effektivitetsrevision.*

99 Bedömning: Fler kommuner bör starta och driva effektiviseringspolitiska råd eller produktivitetskommissioner. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

12.3.2 Mer ändamålsenlig styrning av kommunsektorn

100 Förslag: Regeringen bör föreslå en statsbidragsprincip, där användandet av riktade statsbidrag regleras. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

101 Bedömning: Relevanta myndigheter bör uppdras att utvärdera nyttan av de uppgifter de samlar in från kommuner och regioner. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

Kap. 13 Skatter

13.5.1 Sänkt beskattning av höga arbetsinkomster

102 Bedömning: Den högsta marginals-katten på höga arbetsinkomster bör sänkas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

103 Bedömning: Lägre marginals-katt på höga arbetsinkomster motiverar en översyn av olika undantag. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.* Den föreslagna sänkningen av den statliga inkomstskatten kan motivera en översyn av vissa regelverk som i dag syftar till att mildra effekterna av höga marginals-katter. Ett nödvändigt villkor är dock att en sådan översyn inte sammantaget leder till skärpt beskattning, utan är inriktad på förenkling och ökad neutralitet. Exempelvis skulle det även efter nämnda reform finnas behov av expertskatteregler av konkurrenskraftsskäl. Den högsta marginals-katten inkl. arbetsgivaravgift då skulle uppgå till 56 procent. Det är ca 10 procentenheter över OECD-genomsnittet och alltför klart högre än den högsta marginals-katten enligt gällande expertskatteregler (ca 51 procent). Även dagens expertskatteregler behöver för övrigt förbättras för att stärka den internationella konkurrenskraften i regelverket.

13.5.2 Enklare och lägre beskattning av förvärvsinkomster

104 Bedömning: Regelverket kring beskattningen av förvärvsinkomster bör förenklas och skatten bör sannolikt sänkas för lägre inkomster. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

13.5.3 Förändringar av 3:12-reglerna?

105 Bedömning: För att upprätthålla förtroendet för det duala systemet och en beskattning som inte missgynnar entreprenörskap bör beskattningen av fåmansföretagare förändras. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen att det duala systemet bör värnas.* Vad gäller förändringar av regelverket för beskattning av fåmansföretagare anser Svenskt Näringsliv att detta bör förbättras och förenklas. Detta gäller även efter det nya regelverket trätt i kraft år 2026.

13.5.4 Mer förmånliga personaloptioner?

106 Bedömning: Den omsättningsgräns som i dag finns gällande personaloptioner kan utgöra ett hinder för snabbväxande företag och bör därför ses över. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

13.5.5 Högre beskattning av vissa kapitalinkomster

107 Bedömning: Undantagen i kapitalbeskattningen bör ses över. *Svenskt Näringsliv delar endast delvis bedömningen så till vida att ISK i vissa avseenden skapat en obalans i beskattningen mellan noterade och onoterade andelar.* Obalansen skulle kunna mildras på olika sätt där ett huvudspår bör vara sänkt generell skattesats med bibehållna kvoteringar för kvalificerade och okvalificerade onoterade andelar (se vidare Näringslivets Skattedelegations remissyttrande avseende Fi 2025/00069). Ett komplement vore att inrymma onoterade andelar i ISK. Svenskt Näringsliv anser vidare att det är motiverat och angeläget att värna dagens ordning i den gängse kapitalinkomstbeskattningen där onoterade andelar beskattas lindrigare än noterade, samt att avkastningsskatten på pensionskapital inte höjs. För att nämna några skäl till det sistnämnda: 1)

Pensionsavkastning utgör i grunden uppskjuten arbetsinkomst som tjänstebeskattas vid uttag. Den samlade skattebelastningen på pensionsavkastning kan därmed bli väsentligt högre än på motsvarande kapitalavkastning utanför pensionssystemet, vilket en höjd avkastningsskatt skulle förstärka. 2) Pensionssparande är ofta tvingande och illikvidt, vilket motiverar en annan behandling än fritt disponibelt sparande. 3) Pensionssparande är mycket långsiktigt och kapitalbeskattningen nominell; höjd avkastningsskatt skulle därför förstärka beskattningen av inflationskomponenten i avkastningen.

13.5.6 En mindre snedvridande företagsbeskattning?

108 Bedömning: Skillnaden i den skattemässiga behandlingen av lånat och eget kapital bör åtgärdas. Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen i den mån den kan tolkas som att avdragsrätten för ränteutgifter bör inskränkas ytterligare. Svenskt Näringsliv anser att nettovinstprincipen ska värnas och att de lagrådsremitterade förslag om förbättringar av de generella ränteavdragsbegränsningar som bygger på SOU 2024:37 bör genomföras skyndsamt. Vidare menar Svenskt Näringsliv att det i grunden är felaktigt att utgå från att eget och främmande kapital är perfekta substitut (se remissyttrande från NSD avseende Fi2022/01627). Frågans premiss är alltså inte så okomplicerad som den framstår av ovanstående bedömning (s. 49). Frågans aktualitet har för övrigt också minskat mot bakgrund av att DEBRA dragits tillbaka.

109 Bedömning: Regeringen bör överväga att tillsätta en kontinuerligt verksam grupp för att säkerställa att Sverige är med och påverkar det internationella arbetet kring bolagsbeskattning. Svenskt Näringsliv delar bedömningen (se vidare rapport Rendahl, P (2025), Den svenska beredningsprocessen och internationellt samarbete i skattefrågor).

13.5.7 Förbättra FoU-avdraget

110 Bedömning: FoU-avdraget bör ses över i syfte att förbättra det. Svenskt Näringsliv delar bedömningen och konstaterar att utredning om nytt skatteincitament pågår.

13.5.8 Förändrad bostadsbeskattning för ökad effektivitet och progressivitet

111 Bedömning: Bostäder bör beskattas i linje med beskattningen av tillgångar på ett investeringssparkonto. Svenskt Näringsliv avstyrker och konstaterar att hushållens fastighetsskatt före reformen 2008 hade påtagliga legitimitetsproblem. Eventuella reformer på området måste därför ta denna aspekt i särskilt beaktande.

112 Bedömning: Om bostadsbeskattningen inte görs om i linje med ISK bör åtminstone taket i den kommunala fastighetsavgiften slopas och stämpelskatten sänkas eller slopas. Se kommentar till bedömning 111. När det gäller stämpelskatten är den i praktiken renodlat fiskal till sin karaktär och dessutom till nackdel för nyproducerade småhus eftersom dessa saknar gamla pantbrev. Skatten kan även bidra till dämpad geografisk rörlighet på arbetsmarknaden genom att kostnaderna uppkommer vid flytt. Ur ett effektivitetsperspektiv är skatten därför svår att motivera även om det finns andra, mer snedvridande inslag i skattesystemet som bör prioriteras högre.

13.5.9 Se över mervärdesskatten

113 Bedömning: Det bör utredas hur skattebasen för mervärdesskatten kan breddas och skattesatserna harmoniseras. Svenskt Näringsliv delar bedömningen vad gäller en breddning av

mervärdesskattebasen, men kan snabbast och mest effektivt ske genom konkreta åtgärder i linje med vad Svenskt Näringsliv föreslagit i den riktningen och därtill kan breddningar bedömas vara betydligt enklare att genomföra om de hanteras separat från frågan om en eventuell harmonisering av skattesatser.

SOU 2025:96 Slutbetänkande av Produktivitetskommissionen Fler möjligheter till Ökat välbefinnande

Sammanfattning av förslag och bedömningar i slutbetänkandet

Kap. 3 Teknisk utveckling, forskning och innovation

3.5.1 Satsa på forskning och kompetensförsörjning framför riktade stöd till företag

1 Bedömning: Goda ramvillkor för näringslivets investeringar i FoU och innovation är avgörande för produktivitetens utveckling. *Svenskt Näringsliv delar denna övergripande bedömning.*

2 Bedömning: Policy för att främja FoU och innovation bör inriktas på breda åtgärder och på att åtgärda tydliga marknadsmisslyckanden. Riktade stöd till enskilda företag eller branscher bör undvikas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen och betonar vikten av att Sverige upprätthåller en hög attraktionskraft för FoU-investeringar i konkurrens med andra länder.*

3.5.2 Tydligare rollfördelning och starkare drivkrafter för lärosäten

3 Bedömning: Styrningen och finansieringen av universitets- och högskolesektorn bör förändras i syfte att uppnå en tydligare rollfördelning bland lärosätena, uppmuntra en prioritering av resurser till starka forskningsmiljöer och stärka lärosätenas drivkrafter att prestera väl. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

3.5.3 Större institutionell mångfald

4 Förslag: Etablera på försök ett antal mindre forskningsinstitut inom teknik, naturvetenskap eller medicin. Efter utvärdering bör dessa utökas eller läggas ned. På sikt kan ytterligare institut övervägas. *Svenskt Näringsliv har inte åsikter kring antalet institut utan vill understryka vikten av att se till effektiviteten i hela forskningssystemet, inklusive befintliga organisationer.*

5 Förslag: Etablera på försök en ny forskningsfinansierande myndighet baserat på den brittiska myndigheten Advanced Research and Invention Agency i syfte att finansiera forskning av banbrytande karaktär. *Svenskt Näringsliv stödjer satsningar på forskning av banbrytande karaktär men har ingen åsikt huruvida det ska ske inom ramen av det befintliga forskningssystemet eller genom ett nytt institut.*

3.5.4 Starkare koppling mellan akademi och näringsliv

6 Bedömning: Kopplingen mellan akademien och näringslivet bör stärkas för att förbättra förutsättningarna för spridning av forskningen i samhället. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

7 Förslag: Tillsätt en utredning av Research Institutes of Sweden (RISE) med fokus på bl.a. organisationsform, finansiering, roll i förhållande till näraliggande myndigheter samt universitet och högskolor, det offentliga åtagandet och risken för osund konkurrens med privat konsultverksamhet. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

8 Förslag: Arbeta mer med andra anställningsformer vid lärosäten såsom kombinationstjänster och professor of the practice. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

9 Förslag: Ta fram gemensamma standarder för avtal avseende tolkningar av lärarundantaget respektive EU:s statsstödsregler för samarbetsprojekt mellan näringslivet och lärosäten i syfte att underlätta sådana samarbeten. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

10 Förslag: Karriärrådgivning ska erbjudas till alla doktorander. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

3.5.5 Innovation vid lärosäten

11 Bedömning: Förutsättningarna att kommersialisera och sprida innovationer som kommer från forskning vid lärosäten bör förbättras. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

12 Förslag: Tillsätt en utredning av lärarundantaget i syfte att se om det finns förändringar som skulle kunna underlätta samarbeten med aktörer utanför akademien och öka spridningen av innovationer från lärosäten. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

13 Förslag: Universitetskanslersämbetet ges i uppdrag att följa upp och utvärdera innovationskontorens arbete. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

14 Förslag: Utvärdera huruvida forskare har tillgång till tillräckligt och ändamålsenligt stöd för att kommersialisera forskningsresultat. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

3.5.6 Ett bättre system för företagsfrämjande

15 Bedömning: Systemet för de s.k. företagsfrämjande stöden bör förändras eftersom det riskerar att leda till snedvridningar, skapar komplexitet för involverade aktörer och stöden är svåra att utvärdera. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

16 Förslag: Minska antalet främjandeaktörer och antalet system för ansökningar. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

17 Förslag: Utveckla gemensamma verktyg för ansökningsprocesserna, t.ex. en digital "en väg in"-lösning i linje med Danmarks och Finlands system. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

18 Förslag: Skapa en struktur för utvärdering av stöden med bättre tillgång till data, krav på att stöden utformas så att de är utvärderingsbara samt att utvärderingarna utförs av en oberoende myndighet. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

3.5.7 Bredda och förenkla FoU-avdraget

19 Förslag: Genomför förslagen i SOU 2025:3 som syftar till att förenkla och utvidga definitionerna av forskning och utveckling inom ramen för FoU-avdraget. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget \(se remissyttrande från Näringslivets Skattedelegation angående Fi2025/00069\).](#) [Svenskt Näringsliv noterar dock att delbetänkandet ännu inte lett till en proposition i frågan. Vidare är det angeläget att dessa förändringar gällande definitionen även ligger till grund för förslagen till ett det nya skatteincitament för FoU som för närvarande utreds.](#)

3.5.8 Samhällsekonomiskt effektiva krisstöd

20 Bedömning: Stöd till företag i samband med kriser bör utformas så att de kan rullas ut snabbt, även om det innebär en sämre träffbild. Stöden bör snabbt rullas tillbaka när ekonomin återhämtar sig. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen, men anser att den är beroende av vad för slags kris det](#)

handlar om. Endast vid allvarliga störningar som tydligt går utöver vanliga konjunktursvängningar kan det vara aktuellt att frånga normala beredningsprocesser.

21 Förslag: Slopas det permanenta stödet vid korttidsarbete eftersom stöd till företag som drabbas av problem i ett normalt konjunkturläge riskerar att hämma struktumvandlingen. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Kommissionen verkar mena att stödet vid korttidsarbete riskerar att hämma struktumvandlingen, detta påstående beläggs dock inte i utredningen. Samtidigt medger man att eftersom det endast är ett fåtal företag som får stödet så är det mindre problematiskt på en aggregerad nivå. Det gör att argumenten för systemet dominerar. Korttidsstöd finns i våra viktiga konkurrentländer och behövs för att upprätthålla konkurrenskraften. Svenskt Näringsliv ser i stället ett behov av att slå ihop de två nuvarande systemen baserat på det permanenta systemets konstruktion – men med justerad stödperiod och karenstid. Regeringen ska också kunna genomföra förberedda förstärkningar av systemet vid en synnerligen djup lågkonjunktur. Vidare behöver ansökningsförfarandet förenklas och bli tydligare för bättre förutsebarhet och rättssäkerhet. Färdiga reformförslag finns i SOU 2022:65.

3.5.9 Förbättra förutsättningarna för entreprenörskap

22 Förslag: Utvärdera det s.k. växa-stödet och undantaget i beskattningen för vissa personaloptioner i syfte att se hur de används i dag och om de bör förbättras eller slopas. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen.

23 Förslag: Genomför förslaget som syftar till att förenkla beräkningsregeln samt förslagen om slopat löneuttagskrav och kapitalandelskrav i SOU 2024:36. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen att slopa de absoluta kraven, men påtalar att förslaget slår omotiverat hårt i vissa situationer (se NSD:s remissyttrande avseende SOU 2024:36, Fi2024/01273). Då propositionen innehöll vissa försämringar jämfört med utredningsförslaget har behovet av förbättringar ökat.

24 Förslag: Utred förändringar av fåmansföretagsreglerna i syfte att dels minska snedvridningen som gynnar tillväxt i anställningar, dels beskatta samtliga onoterade andelar med samma regler. Svenskt Näringsliv anser att regelverket behöver förenklas och förbättras ytterligare och att sådana förändringar bör genomföras så snart det är praktiskt möjligt. Om detta förslag mer specifikt avser att endast en s.k. BEK-modell bör utredas avstyrker dock Svenskt Näringsliv förslaget då vi ser betydande risker och problem med att på förhand rikta in sig på en modell som är radikalt annorlunda dagens system.

25 Bedömning: Möjligheterna för personer från tredje land att starta företag och att arbeta i entreprenörsdrivna företag bör förbättras. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

26 Förslag: Se över möjligheten att undanta delägare i svenska start-ups från lönegolv i regelverket kring arbetskraftsinvandring. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

27 Förslag: Utred ett svenskt startupvisum. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

28 Bedömning: Det krävs ökad information och bättre rådgivning om immaterialrätt för forskare och entreprenörer samt bättre möjligheter för mindre aktörer att skydda sina immateriella tillgångar. Svenskt Näringsliv delar bedömningen. Kunskap om de kunskapsbaserade tillgångarna är avgörande för forskare och entreprenörer. Bedömningen måste dock följas upp av konkreta åtgärder.

Kap. 4 Digitalisering och AI

4.4.1 Öka kompetensen och spridningen av tekniken

29 Bedömning: För att förbättra förutsättningarna för att implementera och utveckla AI-verktyg inom forskning samt i företag och organisationer bör antalet STEM-utbildade och utbudet av relevanta och valbara kurser vid lärosäten öka. Dessutom bedöms fler samarbeten mellan forskningsområden och mellan företag och forskare behövas och möjligheterna för utländska studenter att stanna kvar efter studierna bör förbättras. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

4.4.2 Tillgängliggör svenska data

30 Förslag: Genomför förslagen i SOU 2023:96 för att skapa tydlighet kring interoperabilitet på nationell nivå. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget och vill särskilt betona att de nationella interoperabilitetslösningarna tas fram i samarbete mellan myndigheter och andra aktörer, exempelvis privata aktörer. Det är viktigt att lösningarna fokuserar på förmågan att dela information utan att peka på specifika tekniska system eller specifika krav som ska användas.*

31 Bedömning: Tillgång till data är grundfundamentet för den digitala utvecklingen. Digitalisering, sammanställning och tillgängliggörande av data behöver därför vara en prioriterad uppgift i offentliga myndigheter. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

32 Förslag: Förstärk arbetet på Kungliga biblioteket att tillsammans med lämpliga samarbetspartners utveckla AI-modeller för svensk offentlig sektor. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

33 Förslag: Forskning bör ingå i SCB:s verksamhet i syfte att identifiera utvecklingspotential och öka användarvänligheten i statistiken. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

34 Förslag: Utforma offentlighets- och sekretesslagen, OSL, omvänt, så att informationsutbyte som huvudregel är tillåtet mellan myndigheter. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

35 Förslag: Ersätt nuvarande registerlagar med en enda registerlag. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

4.4.3 Minska osäkerheten kring datahantering

36 Bedömning: Osäkerheten kring hur existerande regelverk rörande data och integritetsskydd ska tolkas bör minskas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

37 Förslag: Se över tillämpningen av dataskyddsförordningen (GDPR) i Sverige för att säkerställa att den inte blir striktare än i andra EU länder. Verka för en gemensam översyn inom EU för att säkerställa en harmoniserad tillämpning som inte hindrar innovation. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget och driver tillsammans med nordiska systerorganisationer att GDPR behöver moderniseras utifrån dagens AI-användning och göras mer proportionerlig genom minskade administrativa krav. En bra start är den digitala omnibussen men betydligt mer behöver förenklas för att minska byråkrati som tar tid och pengar från innovation och konkurrenskraft.*

38 Förslag: Utred den totala regelbördan samt överlappande regler på digitaliseringsområdet ur näringslivets perspektiv. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

39 Förslag: Ta fram standardavtal för datadelning mellan företag och mellan företag och andra aktörer. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att standardavtal ska tas fram men noterar att arbetet delvis kan förväntas ske på EU nivå med anledning av Dataförordningen.

40 Förslag: Använd i större utsträckning regulatoriska sandlådor för att testa nya digitala lösningar. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Testverksamheten bör syfta till att främja kunskapen även för aktörer som inte deltar. Resultaten av projekt inom ramen för testverksamheten bör därför skyndsamt publiceras.

41 Förslag: Patent- och registreringsverket (PRV) ges i uppdrag att informera om upphovsrättsliga frågor. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Svenskt Näringsliv instämmer i att det behövs en aktör som kan ge objektiv information om upphovsrättsliga frågor. Detta är inte minst viktigt eftersom upphovsrättigheter är avgörande för digital innovation. Det kan också konstateras att medel redan avsatts i den nyligen lagda budgetpropositionen. För att säkerställa att dessa medel får avsedd effekt måste det uppställas tydliga kontrollpunkter.

4.4.4 Förbättra den digitala infrastrukturen i offentlig sektor

42 Bedömning: Investeringarna i förvaltningsgemensam digital infrastruktur behöver öka. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

43 Förslag: Ta fram en årlig investeringsplan för samhällsinvesteringar i digital infrastruktur. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

44 Förslag: Inrätta ett nytt anslag i statsbudgeten där medel avsätts för att utveckla nödvändiga grundkomponenter i en digital infrastruktur för offentlig sektor. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

45 Förslag: Tilldela Digg medel för bidragsutbetalning till andra myndigheter för mindre förvaltningsgemensamma investeringar i digital infrastruktur och digitala lösningar. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

46 Förslag: Klassificera investeringar i digital infrastruktur som samhällsinvesteringar. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

47 Förslag: Regeringen bör ta initiativ till en marknadsplats för digitala lösningar riktade mot offentlig sektor, likt de marknadsplatser för digitala applikationer som i dag finns på den privata marknaden. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

48 Förslag: Avsätt mer offentliga medel till beräkningskraft för forskning. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

4.4.5 Stärk förmågan till digital innovation i offentlig sektor

49 Förslag: Inrätta ett AI-kompetenscentrum (en AI-verkstad) i enlighet med AI-kommissionens förslag för att stödja användning av avancerade digitala tekniker i de offentliga verksamheterna. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget men vill understryka att det behövs tydliga gränsdragningar för att undvika ändamålsglidning och osund konkurrens. Försäkringskassan och Skatteverket betecknas leverantörsmyndigheter men ska agera beställare och kravställare.

50 Bedömning: Automatiseringen av beslutsfattandet i offentligt finansierad verksamhet bör öka. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter förutom att effektivisering av offentlig verksamhet är välkommet.

51 Förslag: Gör en översyn av områden där automatisering kan vara relevant. Översynen bör identifiera juridiska och förvaltningsmässiga hinder för automatisering och föreslå hur dessa kan undanröjas. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter förutom att effektivisering av offentlig verksamhet är välkommet.*

4.4.6 De institutionella förutsättningarna för AI-utvecklingen bör utvärderas

52 Förslag: De institutionella förutsättningarna för en bred och effektiv användning av AI-teknik samt för företagsdynamik och innovation på området bör följas löpande. Vid behov bör en utredning tillsättas för att föreslå förbättringar. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

Kap 5 Arbetsmarknad och kompetensförsörjning

5.3.1 Underlätta högkvalificerad arbetskraftsinvandring

53 Bedömning: Sverige bör vara ett attraktivt land för högkvalificerade arbetskraftsinvandrare. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

54 Förslag: Genomför de förslag för att stärka attraktiviteten för högkvalificerad arbetskraftsinvandring som tagits fram i SOU 2024:15. *Se Svenskt Näringslivs remissvar på SOU 2024:15.*

55 Bedömning: Det bör bli enklare och mer attraktivt för utländska doktorander att stanna i Sverige efter sin utbildning. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

56 Förslag: Genomför de förslag som tagits fram i promemorian Ds 2024:31 som syftar till att underlätta för utländska forskare och doktorander att ansöka om och beviljas uppehållstillstånd. *Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget. Se Svenskt Näringslivs remissvar till promemorian Ds 2024:31.*

57 Förslag: Genomför förslagen i SOU 2025:3 som bland annat syftar till att förenkla och förtydliga kompetensregeln i expertskatteavdraget samt öka avdragets generositet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker i huvudsak förslagen. Dock avstyrks förslaget om att kompetensregeln endast ska omfatta personer som arbetar med FoU. Se vidare Näringslivets Skattedelegations remissyttrande till Fi2025/00069.*

5.3.2 Lönebildningen bör bli mer flexibel

58 Bedömning: Lönebildningen bör bli mer decentraliserad och flexibel så att relativlöner i högre utsträckning tillåts spegla förändringar i efterfrågan på arbetskraft. *Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen.*

I Sverige är lönebildningsfrågor, sedan lång tid, en fråga för förhandling mellan arbetsmarknadens parter. Detta system har haft och har starkt politiskt stöd. Som en följd av att det är arbetsmarknadens parter som ansvarar för lönebildningen är Sverige ett av få länder inom EU som inte har en minimilönelag. En följd av det var att Sverige var negativ till ett EU-beslutat minimilönedirektiv.

I betänkandet lyfts problemet med att Sverige har den lägsta lönespridningen i OECD. Märket är endast ram för kostnadsökningar i de centrala kollektivavtalen. Det går redan idag på företagsnivå att kompetensförsörja med hjälp av individuell och differentierad lönesättning.

Den svenska lönebildningsordningen framhålls inom EU regelmässigt som ett föredöme. Över tid har resultatet av systemet vunnit gillande brett inom samhället, från Riksdagens olika partier, från fackföreningar såväl som ifrån näringslivet. Ordningen är, kort och gott, en bra ordning och något som tjänat Sverige väl.

Mot denna bakgrund är det ytterst förvånande att en statlig utredning på ett så tydligt sätt angriper systemet. Svenskt Näringsliv avvisar de föreslag som utredningen lämnar på lönebildningsområdet. Avvisandet är principiellt och handlar om att värna den framgångsrika lönebildningsmodell vi har idag. I sak är utredningens förslag också förvånande eftersom den i avgörande delar baseras på felaktiga påståenden i sak, bland annat är utredningens påstående om att det inte skett några relativlöneförändringar fel.

59 Förslag: Medlingsinstitutet ges i uppdrag att analysera hur en flexiblare lönebildning kan åstadkommas. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Se motivering under förslag 58. Därtill kommer följande specialinvändning mot utredningens förslag om att Medlingsinstitutet skulle få i uppdrag att analysera hur en flexiblare lönebildning ska kunna åstadkommas. Medlingsinstitutets huvuduppdrag är, precis som namnet antyder, att medla i arbetsmarknadskonflikter. Verksamheten vilar på förutsättningen att Medlingsinstitutet uppfattas och är objektiva samt opartiska. Utredningens förslag innebär per definition att och oavsett om uppdraget i sig är önskvärt eller inte att Medlingsinstitutets tappar sin opartiska roll. Av det följer att Sverige skulle tappa en avgörande och uppskattad del av konfliktlösningssystemet. Vidare råder arbetskraftsbrist i princip i alla branscher, varför särskilda höjningar endast leder till att lönebildningsmodellen förstörs och inte till att kompetensförsörjningen underlättas.

5.3.3 Sänk den statliga inkomstskatten

60 Förslag: Den statliga inkomstskatten sänks genom att skiktgränsen höjs och att skattesatsen sänks. Skiktgränsen föreslås höjas så att 5 procent av förvärvsinkomsttagarna betalar den statliga inkomstskatten och skattesatsen föreslås halveras från 20 procent till 10 procent. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

5.3.4 Mer ändamålsenliga och effektivare utbildningsval

61 Förslag: Myndigheten för yrkeshögskolan tillåts att bevilja stöd till utbildningar som i dagsläget helt eller delvis tillgodoses av universitet och högskolor. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

5.3.5 Stärk de nationella yrkesprogrammen på gymnasial nivå

62 Förslag: Inrätta en ny nationell yrkesutbildning på gymnasial nivå med lägre studietakt och sänkta behörighetskrav. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Elever som inte är behöriga till ett nationellt program bör gå ett förbättrat introduktionsprogram enligt Svenskt Näringslivs förslag från remissvaret till utredningen Fler vägar till arbetslivet.

5.3.6 STEM och möjligheten att göra kloka utbildningsval

63 Bedömning: Studie- och yrkesvägledningen bör stärkas och tillgängligheten till jämförbar information om utbildningskvalitet och prognoser över arbetsmarknadsutfall bör säkerställas.

Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

64 Bedömning: Skolor bör aktivt arbeta med att låta elever träffa förebilder inom STEM-relaterade yrken från olika underrepresenterade grupper. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

65 Bedömning: Gymnasieelever som studerar vid andra program än det naturvetenskapliga och tekniska bör ges större möjlighet att läsa mer matematik. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

5.3.7 Stärkta förutsättningar i klassrummet

66 Bedömning: Ett tydligare fokus på ämneskunskaper och en mer väldefinierad lärarroll bedöms kunna öka studieron och förbättra kunskapsresultaten. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

5.3.8 Ett mer träffsäkert omställningsstudiestöd

67 Förslag: Omställningsstudiestödet bör reformeras så att sökanden får besked innan terminsstart, de personer som bedöms ha störst nytta av stödet prioriteras och bidragsdelen inom stödet sänks.

Svenskt Näringsliv kommer svara på förslaget tillsammans med relevanta arbetsmarknadsparter.

68 Förslag: KK-stiftelsen bör ges resurser att finansiera utvecklingen av nya grundutbildningar inom den högre utbildningen som riktar sig till yrkesverksamma. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

5.3.9 Utvärdera verksamheten inom omställningsavtalen

69 Bedömning: Verksamheten inom omställningsavtalen är omfattande och central för arbetsmarknadens omställningsförmåga och bör därför utvärderas. *Svenskt Näringsliv kommer svara tillsammans med relevanta arbetsmarknadsparter.*

5.3.10 Stärk arbetsmarknadsutbildningen

70 Förslag: Öka antalet deltagare i arbetsmarknadsutbildning. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget, dock med tillägget att det ska bli fler deltagare i arbetsmarknadsutbildningar som i hög grad leder till arbete. Alltså måste kvalitén utvecklas i takt med antalet deltagare.*

71 Förslag: Definiera målgruppen för arbetsmarknadsutbildning i högre utsträckning utifrån den arbetssökandes jobbchanser efter avslutad utbildning snarare än tiden i arbetslöshet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. För att detta ska funka behöver Arbetsförmedlingens inledande kartläggning av individens jobbchanser kvalitetssäkras.*

72 Förslag: Dela upp Arbetsförmedlingens upphandlingar av arbetsmarknadsutbildning i regionala kontrakt för att minska risken för och konsekvenserna av överprövningar. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen att det är viktigt att minska risken för konsekvenserna av överprövningar. Därtill behöver kvalitén ges högre vikt i upphandlingar samt att de inte löper ut samtidigt över landet.*

5.3.11 En förändrad föräldraförsäkring

73 Förslag: Dela föräldraförsäkringen mer lika mellan föräldrarna. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Föräldraförsäkringen uppfyller redan högt ställda jämställdhetsmål genom lika fördelning av föräldrapenningdagar mellan föräldrar, och lika förutsättningar att kombinera arbetsliv med*

familjeliv. Förslaget kommer att motverka Kommissionens syfte om att minska kvinnors frånvaro på arbetsmarknaden. Fler reserverade dagar kommer att ytterligare öka kvinnors obetalda föräldraledighet och frånvaro på arbetsmarknaden. Det bidrar varken positivt till företagens kompetensförsörjning eller produktiviteten i Sverige.

Kap. 6 Kapitalförsörjning

6.3.1 Vårda den svenska riskkapitalmarknaden

74 Bedömning: Offentlig finansiering via riskkapital och lån bör inriktas mot områden där privat finansiering saknas, i syfte att undvika undanträngning. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

6.3.2 En mer likvid räntemarknad

75 Förslag: Gör det möjligt för Riksgäldskontoret att låna mer än sitt nettolånebehov, i syfte att stärka likviditeten på räntemarknaden. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

76 Bedömning: Aktörerna på marknaden för företagsobligationer bör verka för en mer välfungerande marknad, bl.a. genom ökade inslag av standardisering och transparens. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

6.3.3 Konkurrenten på bankmarknaden

77 Förslag: Möjligheten att införa kontonummer- och funktionsportabilitet vid bankbyte bör utredas. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

78 Förslag: Förbjud användandet av s.k. listräntor. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

6.3.4 Ett bra investeringsklimat och välintegrerade globala marknader

79 Förslag: Sverige bör verka för en ökad integrering av de europeiska kapitalmarknaderna. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Svenskt Näringsliv vill samtidigt framhålla vikten av att steg mot en ökad integrering av EU:s kapitalmarknader sker gradvis, med respekt för redan välfungerande nationella system och endast på områden där det är tydligt att fördelarna överväger nackdelarna. De huvudsakliga problemen återfinns på nationell nivå.*

80 Förslag: Lagen (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar bör utvärderas. Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal bör ses över. *Svenskt Näringsliv tillstyrker att lagen bör utvärderas. Den nuvarande regleringen är alltför omfattande och oproportionerlig, med en anmälningsplikt som träffar ett onödigt brett spektrum av ägarförändringar och verksamheter utan tydlig koppling till nationella säkerhetsintressen. Detta belastar både företag och myndigheter, och riskerar att dämpa viljan att investera i svenska företag.*

Kap. 7 Konkurrens och handel

7.5.1 En stärkt koncentrationsprövning

81 Förslag: Förbättra möjligheten att åtgärda eller förhindra konkurrensskadliga företagskoncentrationer. Svenskt Näringsliv tillstyrker att det införs en möjlighet för Konkurrensverket att ålägga vissa företag en informationsplikt, men motsätter sig övriga ändringar, eftersom de leder till ökad osäkerhet för företagen. Svenskt Näringsliv anser att koncentrationsreglerna ska vara väl avpassade, förutsägbara och inte onödigt ingripande.

7.5.2 En översyn av processfrågor

82 Förslag: Tillsätt en utredning med uppdrag att analysera om reglerna och organisationen kring konkurrensrättsliga mål är ändamålsenliga och kostnadseffektiva, samt föreslå nödvändiga förbättringsåtgärder. Det är i viss mån otillfredsställande om utfallet i domstolarna ändras i en stor andel av fallen. Utöver detta ser Svenskt Näringsliv inga trängande behov att göra en sådan översyn. Om en översyn görs så behöver den beakta företagsperspektivet, och säkerställa förutsägbarhet och effektiva, rättssäkra processer.

7.5.3 Ett nytt konkurrensverktyg

83 Förslag: Inför en möjlighet för Konkurrensverket att utreda hela marknader i syfte att identifiera eventuella hinder mot en effektiv konkurrens och kunna genomföra konkurrensfrämjande åtgärder. Svenskt Näringsliv är kraftigt emot ett införande av ett nytt konkurrensverktyg, det skapar en orimlig oförutsägbarhet för företagen, och riskerar straffa företag som är framgångsrika eller som råkar finnas på en marknad där konkurrensen sker mellan ett fåtal aktörer. Vi förespråkar en effektiv koncentrationskontroll och en stark tillsyn av de sedvanliga konkurrensreglerna. I den mån vissa marknader har egenskaper som kräver särskilda överväganden så bör reglering ske i förväg genom lagstiftning eller tillsyn av en sektorsmyndighet.

7.5.4 Stärkt regelverk mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet

84 Förslag: Stärk reglerna mot konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet. Svenskt Näringsliv är mycket positiva till detta och har bidragit till förslaget, de befintliga reglerna är bra men behöver effektiviseras.

7.5.5 Fortsätt verka för öppenhet, frihandel och en bättre inre marknad

85 Bedömning: Sverige bör fortsatt agera som en ledande förespråkare för öppenhet och frihandel. Viktiga målsättningar är att motverka protektionistisk industripolitik, öka samstämmigheten i implementeringen av regler på den inre marknaden, undvika tung regelbörda för den digitala ekonomin och ingå fler frihandelsavtal med länder utanför EU. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

86 Bedömning: Att gå med i euron skulle kunna öka produktivitetstillväxten i Sverige. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

Kap. 8 Klimat- och industripolitik

8.3.1 Statens roll och vikten av goda ramvillkor

87 Bedömning: Sverige bör säkerställa samhällsekonomiskt ändamålsenliga ramvillkor som möjliggör en hållbar klimatomställning. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

88 Bedömning: Politisk enighet kring klimatpolitikens långsiktiga inriktning och grundläggande förutsättningar bör eftersträvas. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

8.3.2 Kostnadseffektivitet bör vara en bärande princip

89 Bedömning: Kostnadseffektivitet bör vara en bärande princip vid val och utformning av klimatpolitiska åtgärder. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

8.3.3 Prissättning av utsläpp av växthusgaser

90 Bedömning: Klimatpolitiken bör ta sin utgångspunkt i prissättning av utsläppen av växthusgaser. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

91 Förslag: Bensin- och dieselskatten bör höjas. [Svenskt Näringsliv står bakom målet om noll-utsläpp i Sverige och verkar för att hela EU ska nå netto noll 2050. För att nå målen krävs omställningsincitament och en ändamålsenlig styrmedelsmix. Mot bakgrund av detta avstyrker Svenskt Näringsliv och inväntar förslag från den pågående styrmedelsutredningen, Dir 2024:98.](#)

92 Förslag: Styrmedelsutredningen (Dir. 2024:98) ges i uppdrag att utreda åtgärder för att begränsa klimatutsläppen från jordbrukssektorn. [Svenskt Näringsliv tillstyrker att jordbruket ska ingå i Styrmedelsutredningens uppdrag för att underlätta en helhetsbedömning av den svenska klimatpolitiken.](#)

8.3.4 De svenska nationella klimatmålen skapar otydlighet och försvårar kostnadseffektivitet

93 Förslag: De svenska nationella klimatmålen ses över av Miljömålsberedningen med inriktningen att harmonisera dem fullt ut med de EU-beslutade målen. [Svenskt Näringsliv tillstyrker Miljömålsberedningens överenskommelse.](#)

8.3.5 Hantera fördelningseffekter med ordinarie system

94 Bedömning: Fördelningseffekter av klimatpolitiska åtgärder bör om nödvändigt hanteras genom de ordinarie fördelningspolitiska verktygen, såsom de generella transfererings- och skattesystemen. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

8.3.6 Offentlig upphandling är sällan ett effektivt verktyg för grön omställning

95 Bedömning: Särskilda krav i offentlig upphandling är sällan en kostnadseffektiv åtgärd för minskade klimatutsläpp och bör inte göras obligatoriskt. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

8.3.7 Riktade industripolitiska stöd bör undvikas

96 Bedömning: Utgångspunkten för svensk industripolitik bör vara att inte subventionera enskilda företag eller branscher. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

8.3.8 Nya stöd ska föregås av en ordentlig analys

97 Förslag: Beslut om stödprogram och enskilda större företagsstöd ska föregås av en analys och särskilt utlåtande från relevanta expertmyndigheter. Analysen ska baseras på tydliga kriterier och principer grundade i teoretisk och empirisk evidens. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.3.9 Stödets utformning bör bygga på tydliga principer

98 Förslag: Vid inrättande av ett selektivt stöd bör bl.a. följande principer beaktas i utformningen: neutralitet och transparens, begränsa risken för det offentliga och säkerställ det privata ansvarstagandet, kostnadseffektivitet, kontinuerlig uppföljning och utvärdering. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.3.10 Se över befintliga stöd och strukturer

99 Förslag: Se över befintliga stödssystem och strukturer inom klimat- och industripolitik så att de ligger i linje med de principer som Produktivitetskommissionen föreslår. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

8.3.11 Sveriges agerande i EU

100 Bedömning: Förslag om industripolitiska stöd inom EU bör bedömas utifrån samma kriterier som föreslås avseende stöd på nationell nivå. Sverige bör fortsatt motverka uppluckring av reglerna för statsstöd. Sverige bör även prioritera att hämta hem medel från EU-budgeten framför att inrätta nationella stödprogram. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

Kap. 9 Energiförsörjning

9.4.1 Energipolitiken bör vara långsiktig

101 Bedömning: En långsiktig blocköverskridande överenskommelse bör ingås i syfte att skapa stabila spelregler för energimarknaden. *Svenskt Näringsliv bedömer att det behövs en långsiktig politisk samsyn kring målsättningar och förutsättningar för ett fossilfritt energisystem.*

9.4.2 Målsättningarna för energipolitiken bör vara övergripande och stabila över tid

102 Bedömning: Krav som sätter restriktioner för hur de energipolitiska målen ska uppnås, som t.ex. krav på energieffektivisering, bör undvikas. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

9.4.3 Inför en trestegsprincip för ett mer samhällsekonomiskt effektivt elsystem

103 Förslag: Inför en trestegsprincip för utvecklingen av elsystemet. Optimering och begränsad ombyggnation av det befintliga systemet bör prioriteras före omfattande nyinvesteringar. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

104 Förslag: Förtydliga Svenska kraftnäts uppdrag rörande helhetsansvar för planeringen av elsystemet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

9.4.4 Genomför förslagen i utredningen om översyn av regleringen på el- och naturgasområdena

105 Förslag: Genomför förslagen i SOU 2023:64 i syfte att uppnå en bättre balans på elnätmarknaden. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

9.4.5 En ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet bör kunna genomföras med statligt stöd

106 Bedömning: Statliga stödprogram bör användas för att säkerställa en ändamålsenlig utbyggnad av elsystemet. Stöd bör utformas stegvis med beaktande av de osäkerheter som finns rörande framtida elbehov. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen under förutsättning att programmen utformas med utgångspunkt i systemvärde.](#)

107 Förslag: Regeringen bör gå vidare med planering för hur nyinvesteringar i kärnkraft kan komma till stånd, i första hand med målet att ersätta befintliga reaktorer när deras livslängd löper ut. [Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget. Bra med nyinvesteringar men inte villkorat med ersättningsinvesteringar i första hand.](#)

108 Förslag: Analysera möjligheten att livstidsförlänga och kapacitetshöja befintliga kärnkraftsreaktorer ytterligare. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

109 Förslag: Ge åter Svenska kraftnät i uppdrag att bygga ut nätanslutningar till havs där det är samhällsekonomiskt motiverat som en del i att öka investeringsviljan i havsbaserad vindkraft. [Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget - stöd till ny kraftproduktion bör i största möjliga mån samlas i ett stödsystem som bygger på tillfört värde till elsystemet.](#)

110 Förslag: Gå vidare med förslag för att underlätta fortsatt utbyggnad av vindkraft på land genom t.ex. förenklade tillståndsprocesser. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

111 Förslag: Analysera hur hinder för ökad vattenkraftsproduktion kan undanröjas utan att miljöbelastningen ökar. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

112 Förslag: Analysera möjligheterna att använda de s.k. flaskhalsinkomsterna för fler typer av åtgärder som kan förbättra elsystemet. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

Kap. 10 Bostadsmarknaden

10.4.1 En reformerad hyresmarknad

113 Förslag: Reformera och omreglera hyressättningsmodellen så att hyressättningen görs mer efterfrågebaserad och ger potentiella och nuvarande hyresgästers preferenser ett ökat genomslag. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget, med undantag för förslaget om en extra skatt på hyresfastigheter.](#)

114 Förslag: Förenkla ändringar av en byggnads användningsområde, t.ex. när kontorslokaler byggs om till bostäder. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

10.4.2 Vikten av en neutral beskattning

115 Bedömning: Beskattningen av bostäder bör vara neutral. [Se kommentar till bedömning 111 i delbetänkandet.](#)

116 Förslag: Avskaffa ROT-avdraget. Behovet av riktade skattelättnader för att lindra effekterna av skattekilarna på arbete skulle minska om betänkandets förslag om sänkt statlig inkomstskatt genomförs. En översyn av ROT kan i ett sådant läge vara motiverad, men bör då även väga in andra motiv för denna typ av skatteincitament, exempelvis konjunkturstabiliserande och bekämpning av svartarbete.

10.4.3 Främja neutralitet i val av bostadsort

117 Förslag: Genomför en översyn av styrmedel som kan antas påverka människors val av bostadsort, i syfte att minska oavsedda snedvridningar och öka neutraliteten. Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.

Kap. 11 Kriminalitet och tillit

11.3.1 Förändrat perspektiv kring privata utförares lämplighet

118 Bedömning: I stället för att den upphandlande eller tillståndsgivande myndigheten ska påvisa huruvida en privat aktör är olämplig, bör det åligga den privata aktören att regelbundet och löpande kunna påvisa sin lämplighet. Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen. Lämplighetsbedömning är en viktig del vid tillståndsgivning. De upphandlande myndigheternas tillsyn och uppföljning bör i stället stärkas och utvecklas.

11.3.2 Revidera eller upphäv lagen om valfrihetssystem

119 Förslag: Lagen (2008:962) om valfrihetssystem (LOV) revideras för att möjliggöra starkare grindvaktsfunktioner mot kriminella och oseriösa aktörer. Om det inte bedöms vara möjligt att uppnå med en revidering av lagstiftningen bör LOV upphävas i sin helhet. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Grindvaktsfunktioner kan förstärkas på ett mer ändamålsenligt sätt. Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget hänvisa till remissvaret från Vårdföretagarna.

11.3.3 Tillståndsplikt och uppgiftslämnandeskyldighet

120 Förslag: Uppgiftslämnandeskyldighet ska gälla för privata utförare av hälso- och sjukvård. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

121 Förslag: Tillståndsplikt införs för ytterligare verksamheter inom hälso och sjukvården, däribland primärvård. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget förutsatt att det finns en smidig och välfungerande tillståndsprozess, vilket inte är fallet idag. Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget hänvisa till remissvaret från Vårdföretagarna.

122 Förslag: Kraven för att erhålla tillstånd att bedriva offentligt finansierad verksamhet skärps och beviljas endast om utförare bedöms uppvisa särskild lämplighet. En vandelsprövning ska göras vid utfärdande av nya tillstånd och befintliga tillstånd ska lättare kunna återkallas. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget under förutsättning att detta sker på rättssäkert sätt.

123 Förslag: Möjligheten att förvärva tillståndspliktiga verksamheter med aktiva tillstånd begränsas. Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget och instämmer i problembilden. Lösningen är automatisk ägar- och ledningsprövning vid försäljning till nya ägare som inte redan är godkända.

11.3.4 Samla, dela och tillgängliggöra information

124 Förslag: Ett utförarregister för privata utförare av all offentligt finansierad verksamhet införs. Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget utifrån perspektivet att motverka arbetslivskriminalitet.

125 Bedömning: Möjligheterna för kommuner, regioner och myndigheter att dela information sinsemellan bör förbättras. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

11.3.5 Offentlighetsprincip för offentligt finansierad välfärd

126 Förslag: Offentlighetsprincipen ska gälla för alla offentligt finansierade välfärdsverksamheter. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Införande av en offentlighetsprincip skulle innebära en oproportionerligt stor administrativ börda och riskerar att drabba kärnverksamhetens kvalitet negativt. Transparens och insyn kan tillgodoses på mer ändamålsenliga sätt. Svenskt Näringsliv vill i sammanhanget också hänvisa till remissvaren från Vårdföretagarna och Almega.

11.3.6 Lägre krav för uteslutning och lättare att säga upp avtal

127 Bedömning: Kraven för uteslutning av leverantörer vid upphandling bör sänkas och bli enklare att tillämpa för beställare. Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen. Uteslutningsgrunderna regleras över tröskelvärdet i EU:s upphandlingsdirektiv. Under tröskelvärdet har bestämmelser redan införts som gör det möjligt för upphandlande organisationer att besluta om andra uteslutningsgrunder än de som framgår av direktiven. Att denna möjlighet inte utnyttjas visar sannolikt på att problemen inte enbart är juridiska. Grundproblemet är att det är svårt att kontrollera och följa upp leverantörer och leveransen. Lösningen är en helt digital inköpsprocess, som genererar data. Genom analyser av data kan nya AI-tjänster skapas som underlättar uppföljning och kontroll.

128 Bedömning: Det bör bli lättare för offentliga organisationer att säga upp avtal med upphandlade aktörer. Svenskt Näringsliv delar inte bedömningen. Denna fråga är först och främst civilrättslig och inte upphandlingsrättslig. Hur och när ett avtal kan sägas upp regleras vanligtvis i avtalet, med tillämpning av Avtalslagen och Köplagen. Att myndigheter inte väljer att säga upp ett avtal beror vanligtvis på att det är administrativt besvärligt. Följden kan bli att en ny upphandling måste genomföras tidigare än planerat.

11.3.7 Skärpta krav och möjlighet att ta ut avgifter för kontroll

129 Förslag: Det kommunala ansvaret för kontroll och uppföljning av verksamheter som lämnats över till privata utförare skärps. Svenskt Näringsliv tillstyrker delvis förslaget men anser att uppföljningen bör bli mer likvärdig då den idag skiljer sig kraftigt mellan olika huvudmän.

130 Förslag: Kommuner och regioner ges rätt att ta ut avgifter från privata utförare för den kontroll som utförs enligt bestämmelserna i kommunallagen (2017:725). Svenskt Näringsliv motsätter sig inte förslaget principiellt men tillståndspliktiga verksamheter har redan idag omfattande avgifter i tillståndprocessen och den samlade avgiftsbördan måste vara rimlig.

11.3.8 Insatser mot korruption och möjliggörare

131 Förslag: Misstänkt korruption i kommuner och regioner ska omfattas av obligatorisk anmälningsskyldighet. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

132 Bedömning: Regeringen bör överväga hur s.k. möjliggörare i större utsträckning kan motverkas och lagföras. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

11.3.9 Motverka användandet av bolag som brottsverktyg

133 Förslag: Marknaden för bolagsförmedling ska regleras och bolagsmäklare ska omfattas av tillståndsplikt. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. En reglering av bolagsförmedling och bolagsmäklare riskerar att få oavsiktliga negativa konsekvenser på marknaden och försvåra för företagen. Marknaden för bolagsförmedling behöver utvecklas, snarare än begränsas. Det är principiellt viktigt att det brottsförebyggande arbetet är metodiskt och riskbaserat och barriärer som fördyrar och försvårar för företagarkollektivet i stort bör undvikas.](#)

134 Bedömning: Det bör bli enklare att avveckla företag. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

11.3.10 Skärpt miljöstraffrätt och insatser mot avfallsbrott

135 Bedömning: Arbetet med att motverka miljö- och avfallsbrottslighet bör intensifieras. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen att arbetet mot miljö- och avfallsbrottslighet ska stärkas men att det ska ske genom mer operativ och effektiv tillsyn, mer förutsägbara regelverk och en stärkt samverkan mellan kommuner, länsstyrelser och nationella myndigheter, och inte mer komplexa regler och en strikt kontroll-baserad tillsyn. Insatser bör riktas mot att identifiera och lagföra oseriösa och kriminella aktörer, samtidigt som de administrativa bördorna för seriösa företag minskar. Se Svenskt Näringslivs rapport Hur kan Sverige bli mer cirkulärt? \(2024\)](#)

136 Förslag: Vidta åtgärder för att förebygga och lagföra miljö- och avfallsbrottslighet, bl.a. vissa förslag som lämnats av Miljöstraffrättsutredningen samt av Naturvårdsverket. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslagen i Miljöstraffrättsutredningen, men tillstyrker delvis förslagen från Naturvårdsverket. Se Svenskt Näringslivs remissvar på utredningen SOU 2025: 14.](#)

11.3.11 Förändra systemet med personlig assistans

137 Bedömning: Systemet med personlig assistans bör förändras för att motverka att kriminella och oseriösa aktörer verkar inom systemet. Om förändringar inom nuvarande system inte kan genomföras på ett sätt som framgångsrikt utestänger kriminella och oseriösa aktörer bör strukturen förändras, t.ex. genom att återta driften till att endast ske i offentlig regi. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen att åtgärder behöver vidtas för att motverka kriminalitet inom systemet. Det pågående utredningsarbetet inom området är mycket viktigt och bör skyndas på.](#)

11.3.12 Samarbete om arbetslivskriminalitet och näringsförbud

138 Bedömning: Regeringen bör arbeta för att stärka det EU-rättsliga samarbetet kring arbetslivskriminalitet och näringsförbud. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

11.3.13 Bättre utvärdering av kriminalpolitiken

139 Bedömning: Kriminalpolitik bör utvärderas i större omfattning och på ett mer vetenskapligt och metodologiskt stringent sätt, för att möjliggöra lärande och välinformerat beslutsfattande. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

Kap. 13 Kommunsektorn

13.3.1 En garantimodell för kommunsektorns finansiering

140 Bedömning: Statens nuvarande ordning för finansiering av kommunsektorn bidrar till otydlighet och oförutsägbarhet, vilket försämrar förutsättningarna för att kunna bedriva effektiva verksamheter. Svenskt Näringsliv delar delvis bedömningen men vill understryka att kommunsektorns samlade inkomster har vuxit kraftigt över tid. Ökad tydlighet och förutsebarhet ska alltså inte medföra ökade statliga bidrag. Ökad effektivitet inom kommunsektorn är prioritet nummer ett.

141 Förslag: En statlig garantimodell för kommunsektorns finansiering införs. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Det är bättre att kommunerna använder det befintliga regelverket för resultatreserver (RER) i syfte att balansera sina inkomster över tid. En garantimodell kommer sannolikt att leda till att statsbidragen över tid ökar mer än nödvändigt och att trycket för ökad effektivitet i kommunsektorn minskar.

13.3.2 Bättre redovisning för förbättrad tydlighet

142 Förslag: En redovisning av hur förändrade statsbidrag och reformer påverkar kommuner och regioner ska göras i budgetpropositionen. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget, det är bra att det blir tydligt att statsbidragen har ökat snabbare än vad som är motiverat av bland annat pris- och befolkningsökningen.

13.3.3 Metoder för att kunna mäta produktivitetsutvecklingen

143 Bedömning: Produktivitetsmätningar i offentlig sektor bör baseras på prestationsmått som kvalitetsjusteras där så är möjligt. Svenskt Näringsliv delar bedömningen.

144 Förslag: SCB ges i uppdrag att ta fram och utveckla metoder och mått för kvalitetsjusterade produktionsvolym, samt att kontinuerligt hålla dessa mått uppdaterade i tidsserier. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

13.3.4 Statsbidragsportal och sektorsbidrag

145 Förslag: En statsbidragsportal för samtliga riktade statsbidrag tas fram, där all information om bidragen samlas och där ansökan, återrapportering samt redovisning sker. Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Vi bedömer inte att detta är motiverat då ett sådant projekt riskerar att bli ineffektivt och kostsamt. Bedömningen görs mot bakgrund av de många misslyckade IT-projekt och upphandlingar inom kommunsektorn som har kostat skattebetalarna stora belopp.

146 Förslag: Minska antalet riktade statsbidrag genom att de avslutas eller inordnas i sektorsbidrag. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

13.3.5 Kommunala bolag och dold mervärdesskatt

147 Förslag: Tillsätt en utredning i syfte att analysera de kommunala bolagens roll samt ta fram förslag för att garantera insyn, ansvarsutkrävande, sund konkurrens och motverka korruptionsrisker. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

148 Förslag: Schablonersättningsnivåerna till kommuner och regioner för s.k. dold mervärdesskatt sänks. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Schablonmässig momskompensation har tjänat Sverige väl men reglerna är daterade och ett flertal problem som påverkar samhällets produktivitet i negativ riktning har identifierats. Istället för att fokusera på förändringar i kompensationssystemet föreslår Svenskt Näringsliv en nollmoms för skattefinansierad verksamhet. Ett sådant förslag har lyfts på EU-nivå inom ramen för moderniseringen av EU:s momsdirektiv.*

13.3.6 Beredskap för kommunsammanläggningar och mellankommunal samverkan

149 Förslag: Regeringen ska ha beredskap att rikta särskilt stöd till kommuner som önskar att gå samman med andra kommuner eller ingå mellankommunal samverkan. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

Kap. 14 Administration i offentlig sektor

14.3.1 Minska perspektivträngseln

150 Bedömning: De externa kraven och målsättningarna för offentliga organisationer bör minska. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

151 Förslag: Begränsa generella rapporteringskrav i regleringsbrev och myndighetsuppdrag. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

14.3.2 Rapportering och uppföljning bör ske mer sällan

152 Bedömning: Rapportering och uppföljning av efterlevnad av olika typer av lagstiftningar och regelverk bör ske med längre intervaller än i dag. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

153 Förslag: Statskontoret ges i uppdrag att gå igenom samtliga myndigheters regleringsbrev och föreslå utglesning av rapporteringsintervall för uppdrag och återrapporteringskrav. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

14.3.3 Se över myndighetsföreskrifters detaljeringsgrad

154 Förslag: Produktivitetskommissionen har i sitt delbetänkande (SOU 2024:29) lagt en rad förslag för en förbättrad process för regelgivning. De föreslagna åtgärderna skulle bidra till att minska administration också för offentliga organisationer och bör genomföras även av det skälet. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

155 Förslag: Ge ett antal lämpliga myndigheter i uppdrag att gå igenom sina föreskrifter i syfte att minska detaljeringsgraden och därmed administrationen för andra offentliga organisationer. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

14.3.4 Begränsa alltför omfattande organisatorisk samverkan

156 Bedömning: Samverkan bör huvudsakligen begränsas till när ett tydligt skäl identifierats för varför det är nödvändigt och ett tydligt och avgränsat mål formulerats. *Svenskt Näringsliv delar bedömningen.*

14.3.5 Renodla sak- och förvaltningsanslag inom högre utbildning och forskning

157 Förslag: Bryt ut medel för förvaltning från befintliga anslag för utbildning och forskning genom att inrätta särskilda förvaltningsanslag för universitet och högskolor. *Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.*

Kap. 15 Offentlig upphandling

15.3.1 Systematisk användning av erfarenheter

158 Bedömning: Den offentliga sektorn bör i högre grad utnyttja erfarenheter av tidigare leverantörsrelationer vid tilldelning av nya kontrakt. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

159 Förslag: Inför ett system där upphandlande organisationers erfarenhet av olika leverantörer kan registreras i syfte att kunna använda dessa erfarenheter som grund för tilldelning av kontrakt i andra upphandlingar. *Svenskt Näringsliv tillstyrker föreslaget. Det bör införas ett register över kontrakt som lett till påföljder enligt 13 kap. 3 § 5 LOU på grund av att leverantören visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av något väsentligt krav i kontraktet. Detta skulle underlätta för upphandlande organisationer att ta reda på när grund för uteslutning föreligger, vilket i sin tur innebär att konsekvenserna för en leverantör som visat allvarliga eller ihållande brister i fullgörandet av ett kontrakt blir större.*

15.3.2 Bättre inkösuppgifter

160 Förslag: Sammanlänkade uppgifter om hela inköpsprocessen och hela inköpsvolymen bör samlas in i syfte att förbättra möjligheterna för analys och utvärdering. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. Svenskt Näringsliv förordar ett helt digitalt system med transaktionsdata, annonsdata, kontraktdata och ett system med ett ID-nummer som följer upphandlingsprocessen från planering till sista faktura.*

161 Förslag: Bredda kravet på elektroniska inköp till hela den offentliga sektorn. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget. E-faktura och e-upphandling ger data som möjliggör avtalsuppföljning och dataanalyser och inköpsmönster.*

162 Förslag: Etablera en statlig annonsdatabas med en roll likt EU:s gemensamma annonsdatabas Tenders Electronic Daily (TED) men för samtliga upphandlingsannonser i Sverige. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

15.3.3 Bättre organisering av inköpsverksamheten

163 Förslag: Ge uppdrag till statliga myndigheter med en stor inköpsvolym att arbeta med kategoristyrning och inköpsanalyser. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget och det ligger dessutom helt i linje med vad Svenskt Näringsliv tidigare fört fram.*

15.3.4 Stärkt nationellt upphandlingsstöd

164 Förslag: Stärk Upphandlingsmyndighetens upphandlingsstöd. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

165 Förslag: För över Kammarkollegiets uppgift att upphandla samordnade ramavtal och Diggs uppgifter inom området elektronisk inköpsprocess till Upphandlingsmyndigheten. *Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.*

15.3.5 Färre överprövningar och effektivare handläggning

166 Förslag: Det bör bli svårare för leverantörer att få upphandlingar överprövade, bl.a. genom införandet av en avgift. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget, se bl.a. SOU 2025:111.*

Det är näst intill omöjligt för en leverantör att idag vinna framgång i en överprövning om offentlig upphandling trots att upphandlingsfel har begåtts av den upphandlande myndighetens. Av statistik från Domstolsverket framgår att förvaltningsrätten i Malmö har bifallsfrekvensen på under en procent. Svenskt Näringsliv ifrågasätter i stället om Sverige idag överhuvudtaget når upp till rättsmedelsdirektivens bestämmelser.

167 Förslag: Koncentrera upphandlingsmål till färre förvaltningsrätter och kammarrätter. *Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget. Svenskt Näringsliv förordar i stället att en specialdomstol. Överinstans ska vara en kammarrätt, företrädesvis den i Jönköping. Högsta förvaltningsdomstolen kan därmed kopplas bort. Offentlig upphandling är en komplex lagstiftning. Primärt är offentlig upphandling EU-rätt med 476 artiklar som tar i anspråk 907 sidor i EU:s officiella tidningar, till det kommer ett stort antal sektorspecifika lagstiftningsfiler samt en omfattande rättspraxis från EU-domstolen. Men det är också civilrätt och förvaltningsrätt. För att hantera detta krävs specialdomstolar med djup och specifik kompetens. Ett av de övergripande målen med offentlig upphandling, enligt EU-domstolens rättspraxis, är att tillvarata leverantörernas intresse mot de upphandlande myndigheternas godtycke, det vill säga att vara en anti-korruptionslagstiftning.*

Upphandlingsmål utgör enbart cirka två procent av förvaltningsrätternas inkomna mål, vilket medför att någon större vana att hantera måltypen inte finns på alla förvaltningsrätter.

Förvaltningsdomstolarnas kompetens vad avser offentlig upphandling är därför generellt sett för låg och det förekommer feldömda mål. Man kan ibland få uppfattningen att domstolen bedriver tendentiös domstolsskrivning till förmån för de den ena partnern.

Högsta förvaltningsdomstolen har inte avgjort ett enda upphandlingsrättsligt mål de senaste två åren, trots att det finns många frågor som skulle behöva prövas och rättspraxis skapas.

Kammarrättspraxisen är spretande och någon tydlig vägledning går inte att hämta från dessa.

Utgången i förvaltningsrätterna är många gånger helt oförutsebar. Svenskt Näringsliv vill, precis som Produktivitetskommissionen, skapa en effektiv offentlig upphandling. En viktig del av detta är ett rättssystem som ger vägledning i de juridiskt intressanta och relevanta frågeställningarna. Detta skulle leda till att antalet mål i domstol minskar eftersom rättspraxisen skulle vara tydligare.

11.3.6 Förändrade europeiska upphandlingsregler

168 Bedömning: Upphandlingsreglerna bör förändras så att upphandlande organisationer får större frihet kring hur upphandlingen genomförs, bättre möjligheter för förhandling med potentiella leverantörer och större utrymme för bedömningar baserade på erfarenheter. *Svenskt Näringsliv delar delvis bedömningen. Det pågår ett intensivt arbete i Bryssel med revideringen av*

upphandlingsdirektiven, där många olika politiska mål ska nås. Förenkling och ökad flexibilitet står högt på agendan. Andra mål är innovationskraft, miljökrav, europeisk preferens.

Kap. 16 Konkurrens inom välfärdssektorn

16.4.1 Utvärdering och kontinuerlig omreglering

169 Bedömning: Kvasimarknader bör regelbundet utvärderas och omregleras i syfte att åtgärda eventuella problem som uppstått. Kapacitet för detta behöver säkerställas. Information som tas fram inom sådant arbete bör delas till allmänheten. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

16.4.2 Höga krav för att delta på en kvasimarknad

170 Bedömning: Det bör generellt ställas höga krav på aktörer för att få delta på en kvasimarknad. Att kraven uppfylls bör säkerställas både genom kontroll vid aktörens inträde och genom löpande tillsyn. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

16.4.3 Bygg in fler konkurrensfrämjande mekanismer

171 Bedömning: Det bör införas fler konkurrensfrämjande mekanismer i kvasimarknader, exempelvis standardval som premierar de bästa aktörerna. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

Kap. 17 Hälso- och sjukvård

17.3.1 Stärkt primärvård med tillräcklig resurstilldelning

172 Bedömning: Primärvårdens roll bör stärkas och dess resursandel öka genom omfördelning inom vårdsystemet. Patienter bör styras mot primärvård som första vårdnivå. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen att primärvården behöver utvecklas och moderniseras. Borttagande av obligatorisk LOV skulle dock motverka detta. Patientens möjligheter att söka primärvård i andra regioner bör inte begränsas och patienter bör även få rätt att söka specialiserad vård utanför sin hemregion.](#)

173 Förslag: Omställningen till en stärkt primärvård ska följas genom de mått som föreslås i SOU 2018:39, bl.a. andelen utfärdade specialistbevis i allmänmedicin samt primärvårdens andel av de totala sjukvårdskostnaderna. [Svenskt Näringsliv har inga synpunkter.](#)

17.3.2 Kravet på regionerna att tillämpa LOV tas bort

174 Förslag: Kravet på regionerna att tillämpa lagen (2008:962) om valfrihetssystem som upphandlingsform för primärvård tas bort. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget då det skulle minska kapaciteten och kvaliteten i primärvården. Svenskt Näringsliv hänvisar också i sammanhanget till Vårdföretagarnas remissvar.](#)

17.3.3 Ersättningssystem och beskrivningssystem

175 Förslag: Socialstyrelsen ska rikta stöd till vårdens huvudmän när de utformar sina ersättningssystem. Syftet är att skapa en större enhetlighet, främja kontinuitet, motverka förekomsten av oönskade incitament, minska detaljregleringen och fasa ut s.k. lågvärdevård. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

176 Förslag: Socialstyrelsen ska se över hälso- och sjukvårdens beskrivningssystem och förändra dessa för att stimulera en överföring av vård till öppnare vårdformer på lägsta effektiva omhändertagandenivå. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

17.3.4 Remisskrav för akutvård på sjukhus

177 Förslag: Primärvården ges ansvar för brådskande hälso- och sjukvård som inte kräver vård på akutsjukhus. För akuta besök på sjukhus införs remisskrav om inte särskilda skäl föreligger. [Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget att införa remisskrav för besök på akutmottagning. Primärvårdens öppettider bör förlängas till kvällstid och helger.](#)

17.3.5 Strategiskt ansvar för kompetensförsörjning och vårdinfrastruktur

178 Förslag: Staten ska ta ett tydligare strategiskt ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.](#)

179 Bedömning: Staten bör bistå huvudmännen med samordning av vårdinfrastrukturplanering. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

17.3.6 Skyldigheten att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort

180 Förslag: Regionernas skyldighet att ersätta digital utomlänsvård enligt utomlänstaxan tas bort. [Svenskt Näringsliv anser att den nuvarande ersättningsmodellen inte är ändamålsenlig och att det behövs en moderniserad nationell taxelösning. En sådan måste vara på plats innan utomlänstaxan tas bort.](#)

17.3.7 Bättre kontroll över den utförda hälso- och sjukvården

181 Förslag: Systemet med privatpraktiserande läkare och fysioterapeuter verksamma genom den nationella taxan avslutas. [Svenskt Näringsliv bedömer att LOV och inrättandet av vårdval i huvudsak bör vara de principer som reglerar etablering.](#)

17.3.8 Finansiering av forskrivningsläkemedel

182 Bedömning: Statens bidrag för läkemedelsförmåner bör inte inordnas i ett generellt statsbidrag till kommunsektorn. Det särskilda statsbidraget för läkemedelsförmåner bör kvarstå. [Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot denna bedömning.](#)

17.3.9 Hälso- och sjukvårdens digitalisering

183 Bedömning: Staten bör ta ett större ansvar för och tydligare styra centrala delar av vårdens digitalisering. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

184 Bedömning: Valfungerande digitala systemlösningar har potential att minska den tid och de resurser som i dag går till administration. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

185 Bedömning: Hälso- och sjukvårdens data bör i högre utsträckning kunna nyttjas för primär- och sekundäranvändning. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

17.3.10 Vikten av prevention

186 Bedömning: Preventionsinsatser bör stärkas och prioriteras. [Svenskt Näringsliv delar bedömningen.](#)

187 Förslag: Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen ges ett gemensamt uppdrag att utforma ett nationellt reformprogram för stärkt egenvård samt beskriva vilken avlastning det skulle kunna innebära för hälso- och sjukvården. [Svenskt Näringsliv har inget att erinra mot förslaget.](#)

17.3.11 Fasa ut lågvärdevård

188 Förslag: Lågvärdevård fasas ut genom bättre följsamhet av de nationella riktlinjerna. Arbetet med Kloka Kliniska Val intensifieras. [Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget men vill i sammanhanget påminna om betydelsen av att tillgängligheten till vården förbättras avseende vardagliga sjukvårdsbehov samt av stärkt primär- och sekundärprevention.](#)